

1.

Bruselj, 19.12.2013
COM(2013) 897 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Ocena evropskega ogrodja kvalifikacij (EOK)

**Izvajanje Priporočila Evropskega parlamenta in Sveta o uvedbi evropskega ogrodja
kvalifikacij za vseživljenjsko učenje**

2.

SL
SL

1. UVOD

Evropsko ogrodje kvalifikacij (v nadaljnjem besedilu: EOK)¹ spodbuja vseživljenjsko učenje ter izboljšuje mobilnost, zaposljivost in socialno vključevanje učencev in delavcev z vzpostavitvijo evropskega referenčnega ogrodja za sisteme kvalifikacij. EOK olajšuje primerjanje in priznavanje kvalifikacij več milijonov diplomantov, ki vsako leto po vsej Evropi iščejo možnosti za nadaljnje izobraževanje ali vstopajo na trg dela. Češka je leta 2012 na primer podelila 900 vrst poklicnih kvalifikacij skoraj 150 000 študentom. Istega leta je bilo v Združenem kraljestvu približno 69 000 vrst reguliranih kvalifikacij podeljenih približno 16,8 milijona učencem.

EOK je nov pristop k evropskemu sodelovanju na področju kvalifikacij. Uvaja osem referenčnih ravni, ki so opisane glede na učne rezultate ter zajemajo vse oblike in ravni kvalifikacij. Ta usmerjenost v učne rezultate postavlja v središče učenca ter je pomembna pri primerjanju in priznavanju kvalifikacij iz različnih držav ter različnih učnih okvirov.

Komisija je dosledno poudarjala, da je pomembno podpirati primerljivost spretnosti in kvalifikacij po vsej EU, zlasti v povezavi z današnjimi visokimi stopnjami brezposelnosti, saj to učencem in delavcem olajša mobilnost med državami in poklici. Omogočanje, da učenci in delavci predstavijo svoje spretnosti in kvalifikacije, ki so jih pridobili v formalnih, neformalnih ali priložnostnih učnih okoljih, je še posebej pomembno v okviru vodilnih pobud strategije Evropa 2020 „Mladi in mobilnost“, „Program za nova znanja in spretnosti ter delovna mesta“ ter „Evropska digitalna agenda“, pa tudi v okviru svežnja o zaposlovanju „K okrevanju s številnimi novimi delovnimi mesti“ in priporočila Sveta o potrjevanju neformalnega in priložnostnega učenja. Da bi Komisija podprla to delo in zagotovila nemoteno čezmejno priznavanje spretnosti in kvalifikacij, je objavila, da namerava oblikovati „evropski prostor spretnosti in kvalifikacij“ v okviru svoje pobude „Ponovni razmislek o izobraževanju“².

EOK spodbuja nacionalne vlade k poenostavitvi in povečanju preglednosti priznavanja kvalifikacij: 36 držav prostovoljno sodeluje v EOK (28 držav članic EU, pet držav kandidatk ter Lihtenštajn, Norveška in Švica).

To poročilo predstavlja dosedanje izkušnje z EOK in obravnava možne posledice za prihodnost. Poročilo proučuje, ali se priporočilo v sedanji obliki lahko spopade z novimi izzivi, ki jih povzročajo hitre socialno-ekonomske in tehnološke spremembe, in ali podpira prožno učenje. Ta ocena prihaja v zelo pomembnem času in obravnava visoko stopnjo brezposelnosti ter vedno večje število možnosti za izobraževanje in kvalifikacij, ki so na voljo. Med izzive spadajo tudi vedno večje število kvalifikacij, ki jih ponujajo zasebni ponudniki, več mednarodnih kvalifikacij in nedavni pojav množičnih prosto dostopnih spletnih učnih programov (MOOC), ki lahko dosežejo veliko študentov. Ta ocena bo skupaj z ocenama Europassa in evropskega referenčnega okvira za zagotavljanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja (EQAVET) ter poročilom o napredku pri zagotavljanju kakovosti v visokošolskem izobraževanju pomagala opredeliti izzive za evropski prostor spretnosti in kvalifikacij ter njegove možne izboljšave.

¹ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/eqf_en.htm.

² COM(2012) 669 final.

2. REZULTATI IN UČINKI

2.1. Glavne značilnosti EOK

Naslednji elementi so v središču EOK:

- *osem evropskih referenčnih ravni*, ki so opredeljene glede na učne rezultate ter lahko zajamejo vse vrste in ravni kvalifikacij po vsej Evropi. Ravni 5, 6, 7 in 8 EOK so skladne z opisniki kvalifikacij kratkega cikla in tremi cikli ogrodja kvalifikacij evropskega visokošolskega prostora (QF-EHEA)³;
- *pristop na podlagi učnih rezultatov*. Opisniki ravni so izraženi glede na znanje, spretnosti in kompetence ter niso povezani z elementi učnega okvira, kot je trajanje ali lokacija učenja;
- *skupna načela za zagotavljanje kakovosti* pri visokošolskem izobraževanju ter poklicnem izobraževanju in usposabljanju v okviru EOK.

Ustanovljena je bila svetovalna skupina EOK, v državah članicah pa so bile za izvajanje EOK vzpostavljene nacionalne točke za usklajevanje.

Svetovalna skupina zagotavlja splošno skladnost in spodbuja preglednost postopka umeščanja sistemov kvalifikacij v EOK. Svetovalna skupina EOK je pri podpiranju umeščanja leta 2009 sprejela deset meril in postopkov za umeščanje nacionalnih ravni kvalifikacij v EOK⁴. Ta merila in postopki so pomagali oblikovati skupni pristop k predstavitvi rezultatov umeščanja deležnikom. Vse države uporabljajo ta merila za strukturiranje svojih nacionalnih poročil o umeščanju. Nekatera merila (zlasti merili 3 in 4) je mogoče tolmačiti na različne načine in jih je treba natančneje pojasniti, da se zagotovi splošna skladnost postopka umeščanja.

Nacionalne točke za usklajevanje podpirajo in v povezavi z drugimi relevantnimi nacionalnimi organi upravljajo razmerje med nacionalnimi sistemi kvalifikacij in EOK ter spodbujajo kakovost in preglednost tega razmerja.

2.2. Pospešitev izvajanja: potrebno je novo zavedanje nujnosti

Priporočilo vključuje dva ciljna datuma:

- *2010*: države članice bi morale svoje nacionalne sisteme kvalifikacij povezati z EOK, predvsem z umeščanjem svojih ravni kvalifikacij v EOK in, če je to potrebno, razvojem nacionalnih ogrodij kvalifikacij;

³ <http://www.ehea.info/Uploads/qualification/QF-EHEA-May2005.pdf>.

⁴ http://ec.europa.eu/eqf/documentation_en.htm.

- 2012: vsa nova potrdila o kvalifikacijah, diplome in dokumenti „Europass“, ki jih izdajo pristojni organi, morajo vsebovati jasen sklic na ustrezno raven EOK.

Mejnik 2010

Do leta 2010 so svoje nacionalne sisteme kvalifikacij umestile štiri države članice. Tri od teh držav so imele nacionalno ogrodje kvalifikacij vzpostavljeno že leta 2008.

Do junija 2013 je dvajset držav članic predložilo svoja nacionalna poročila o umeščanju v EOK. Preostale države (osem držav članic, štiri države kandidatke in Norveška) načrtujejo, da bodo umeščanje dokončale v obdobju 2013–2014.

Do konca leta 2010	FR, IE, MT, UK
2011	BE-vl, CZ, DK, EE, LT, LV, NL, PT
2012	AT, DE, HR, LU
2013	BG, IT, PL, SI
Načrtovano umeščanje	Države članice: BE-fr, BE-de, EL, ES, FI, HU, KY, RO, SE, SK, Države kandidatke: IS, ME, MK, TK Država EGP: NO

Tabela 1 – pregled izpolnitve ciljev prvega mejnika iz priporočila o EOK, september 2013

To kaže na to, da priporočilo spodbuja reforme, na primer razvoj celovitih nacionalnih ogrodij kvalifikacij na podlagi učnih rezultatov, za katere so potrebna znatna politična in tehnična prizadevanja različnih deležnikov. Za takšen razvoj je potreben čas. Zato zamuda pri izvajanju postane vidna kljub odločni nacionalni zavezanosti k EOK. Za preprečitev nadaljnjih zamud bi morale vse države dokončati svoje postopke umeščanja do konca leta 2014 in hitreje izvajati priporočilo. Komisija bo okrepila spremljanje izvajanja EOK na nacionalni ravni, če bo potrebno, z dvostranskimi izmenjavami, da bo posameznim državam pomagala premagati njihove posebne izzive.

Treba je poudariti, da je poročilo o umeščanju trenutni prikaz sistema kvalifikacij države, medtem ko je umeščanje neprekinjen postopek razmišljanja o spreminjajočih se sistemih kvalifikacij. Zato bi morale države redno pregledovati svoja poročila o umeščanju ter obveščati svetovalno skupino o vseh spremembah in svojem odzivu na pripombe deležnikov. Svetovalna skupina bi morala določiti merila in postopke za nadaljnje spremljanje razvoja nacionalnih sistemov kvalifikacij ter njihovega vpliva na umeščanje.

Mejnik 2012

Prednost drugega mejnika je neposredna zagotovitev EOK učencem, delavcem, ustanovam za izobraževanje in usposabljanje ter delodajalcem. Vključitev ravni EOK v kvalifikacije in priloge je velik korak k lažji izvedbi boljšega čezmejnega primerjanja kvalifikacij.

Neizpolnitev ciljev mejnika za umeščanje je povzročilo znatne zamude pri izpolnjevanju ciljev tega drugega mejnika. Le ena država je vključila ravni EOK v svoje priloge Europass do leta 2012. Dve državi sta vključili ravni EOK v svoji podatkovni zbirki kvalifikacij. Do septembra 2013 so tri države izdale kvalifikacije, ki so upoštevale raven EOK, pet držav pa je začelo vključevati ravni EOK v svoje priloge Europass. Še šest držav se namerava tega lotiti v obdobju 2013–2014.

	Konec leta 2012	Sept. 2013
Raven EOK vključena v nova potrdila in diplome		CZ, DK, LT
Raven EOK vključena v priloge Europass – priloga k diplomu (ds) in/ali priloga k spričevalu (cs)	FR (cs)	CZ (cs), DK (ds), EE (ds), IE (ds)
Raven EOK vključena v nacionalne podatkovne zbirke kvalifikacij	FR, UK	CZ, DK, LT

Tabela 2: pregled izpolnitve ciljev drugega mejnika iz priporočila o EOK

Zdaj je nujno, da se izpolnijo cilji drugega mejnika. Vključitev ravni EOK in jasen opis pridobljenih učnih rezultatov zagotavljata ljudem močno orodje za boljše sporočanje ravni in vrste njihovih spretnosti in kvalifikacij. To je še posebej pomembno v času krize. Zdaj je nujno treba okrepiti prizadevanja na nacionalni ravni, da se zagotovi, da bo do konca leta 2014 vsaj četrtnina vseh v Evropi izdanih kvalifikacij vključevala sklic na EOK.

Države se izpolnjevanja ciljev drugega mejnika lotevajo na različne načine. Večina nacionalnih organov proučuje tehnične rešitve za sistematično uporabo na nacionalni ravni. Drugi prepustijo ustanovam, ki podeljujejo kvalifikacije, da se odločijo, ali in kako vključiti ravni EOK v potrdila, diplome, priloge Europass in podatkovne zbirke kvalifikacij. Na splošno se države strinjajo, da je potreben skupen pristop EU, da se vsem učencem in delavcem zagotovi enaka raven preglednosti. Svetovalna skupina bi morala razviti tak skupen pristop.

2.3 Skladen sistem

Strukturo EOK z osmimi ravnmi je mogoče uporabiti za nacionalne sisteme kvalifikacij in potrebe deležnikov. Večina držav ima ali razvija celovita nacionalna ogrodja kvalifikacij, ki zajemajo vse vrste in ravni kvalifikacij v sistemih formalnega izobraževanja in usposabljanja. Število ravni nacionalnih ogrodij kvalifikacij je odvisno od nacionalnih potreb.

Splošna načela in zgradba EOK – opredelitev „kvalifikacije“ in ravni na podlagi učnih rezultatov – olajšujejo primerjanje kvalifikacij. Vendar je treba za prihodnje izboljšave proučiti nekaj bistvenih vprašanj:

1. Medtem ko naj bi bil EOK referenčna točka za vse kvalifikacije v Evropi ne glede na to, kateri organ jih podeljuje, je večina nacionalnih ogrodij kvalifikacij omejena na kvalifikacije, ki jih podeljujejo javne ustanove za izobraževanje in usposabljanje. Le nekaj nacionalnih ogrodij kvalifikacij zajema kvalifikacije, ki so podeljene zunaj

formalnih sistemov, na primer v zasebnem sektorju, in ki so pogosto pomembne na trgu dela. Ključni izziv je zagotoviti, da so vse kvalifikacije v nacionalnih ogrodjih kvalifikacij, vključno s tistimi, ki so pridobljene z neformalnim in priložnostnim učenjem, zanesljive in izpolnjujejo osnovne zahteve glede kakovosti. Svetovalna skupina bi morala dati navodila glede skupnih meril, ki jih je treba upoštevati pri vključevanju kvalifikacij v nacionalna ogrodja kvalifikacij.

2. Sedanje značilnosti EOK morda ne ustrezajo novemu razvoju. Vse pogosteje se uporabljajo nove prakse, kakršno je kombinirano učenje. Na področju izobraževanja na daljavo so se nedavno razvili množični prosto dostopni spletni učni programi, ki omogočajo organizacijo učenja prek meja in v različnih časovnih območjih povsod, kjer obstaja povezava z internetom.

Kvalifikacije podeljujejo tudi mednarodni organi in multinacionalne družbe v različnih državah v Evropi in drugod. Nekatere države so jih vključile v svoja nacionalna ogrodja kvalifikacij, vendar ne vedno z enako ravni EOK. Zaradi teh vprašanj je potreben skladen pristop vseh držav pri umeščanju v EOK, da ne pride do nejasnosti pri delodajalcih in imetnikih kvalifikacij.

3. Opisniki ravni EOK za „znanje“ in „spretnosti“ se ujemajo z nacionalnimi opisniki. Opisnik za „kompetence“ pa povzroča več težav, saj opisnik v Prilogi II ni povsem v skladu z opredelitvijo „kompetence“ v Prilogi I. Zato bi bilo treba jasno določiti opisnik za „kompetence“.
4. Skupna načela glede zagotavljanja kakovosti so državam pomagala opraviti postopek umeščanja. Čeprav naj bi obravnavala le kvalifikacije poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter visokošolskega izobraževanja, so seveda primerna tudi za druge kvalifikacije. Izrecno bi bilo treba poudariti, da so lahko vodilo za vse ravni in vse vrste kvalifikacij.
5. Nekatera vprašanja, ki so bila temeljiteje obravnavana na evropski ravni, so povezana s kvalifikacijami na ravni 2–3 EOK – kvalifikacije ob dokončanju obveznega izobraževanja in na ravni 3–5 EOK – vključno s kvalifikacijami ob dokončanju šolanja, ki omogočijo dostop do visokošolskega izobraževanja, in mojstrskimi kvalifikacijami.

V skladu z lizbonsko konvencijo o priznavanju so kvalifikacije ob dokončanju šolanja, ki omogočijo dostop do visokošolskega izobraževanja, v splošnem enakovredne in omogočijo dostop do visokošolskega izobraževanja po vsej Evropi in drugod. Povezovanje teh kvalifikacij z različnimi ravnmi EOK kaže na razlike v ravni doseženih učnih rezultatov, kar lahko ovira mobilnost oseb, ki dokončajo izobraževanje in želijo imeti dostop do visokošolskega izobraževanja v drugi državi.

V nekaterih primerih se nacionalne kvalifikacije z enakim imenom/nazivom razlikujejo po vsebini in zahtevnosti. V drugih primerih si države različno razlagajo, kako učni rezultati najbolj ustrezajo ravni EOK. Tudi če so te razlike upravičene, jih ljudje, za katere naziv kvalifikacije ostane podoben in bi zato moral predstavljati podobno kvalifikacijo, ne bodo razumeli. Z izmenjavo informacij in izdajanjem navodil na evropski ravni bi si bilo treba še naprej prizadevati za to, da bi bile odločitve o umeščanju razumljive in zanesljive.

6. Zasnova EOK je popolnoma skladna z ogrodjem kvalifikacij evropskega visokošolskega prostora. Skladnost pri izvajanju je zagotovljena, predvsem zato, ker se Svet Evrope udeležuje sestankov svetovalne skupine in nacionalnih točk za usklajevanje, Komisija pa je navzoča na sestankih o ogrodju kvalifikacij evropskega visokošolskega prostora. Ta skladnost je omogočila, da je večina držav opravila svoje umeščanje v EOK in samocertificiranje ogrodja kvalifikacij evropskega visokošolskega prostora v enotnem postopku ter predložila enotno poročilo, ki obravnava merila obeh postopkov. Tudi nekaj držav podpisnic bolonjske deklaracije, ki niso pristopile k EOK, je razvilo nacionalna ogrodja kvalifikacij za vseživljenjsko učenje na podlagi učnih rezultatov. Koristno bi bilo oceniti mnenja držav o dodani vrednosti dveh splošnih evropskih ogrodij kvalifikacij.

2.4 EOK kot osrednje orodje za priznavanje kvalifikacij in zagotavljanje preglednosti

EOK se nanaša na vse ravni in vrste kvalifikacij. Skladnost med EOK ter drugimi evropskimi politikami in orodji⁵, ki naj bi izboljšali preglednost spretnosti in kvalifikacij (kot so ogrodje kvalifikacij evropskega visokošolskega prostora, Europass, evropski sistem prenašanja in zbiranja kreditnih točk (ECTS), evropski sistem prenašanja kreditnih točk v poklicnem izobraževanju in usposabljanju (ECVET), Direktiva 2005/36/ES, evropska večjezična klasifikacija spretnosti, kompetenc, kvalifikacij in poklicev (ESCO), potrjevanje priložnostnega in neformalnega učenja), pa tudi okviri in načela za zagotavljanje kakovosti (evropski referenčni okvir za zagotavljanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja (EQAVET) ter evropski standardi in smernice za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru (ESG)), je temeljnega pomena za njihovo uspešnost in učinek. Vse te politike in orodja olajšujejo prost pretok ljudi in spodbujajo vseživljenjsko učenje, nekateri pa uporabljajo tudi pristop na podlagi učnih rezultatov.

EOK in evropska sistema prenašanja in zbiranja kreditnih točk, ECTS in ECVET, temeljijo na skladnih načelih, vendar pa njihovo praktično izvajanje še ni povsem usklajeno. ECTS se uporablja pri približno 75% programov visokošolskega izobraževanja. Čeprav je večina programov zdaj opisana na podlagi načrtovanih učnih rezultatov, je izziv razširiti učne rezultate na oblikovanje in ocenjevanje programov. Tekoči pregled priročnika ECTS bo zagotovil dodatna evropska navodila. ECVET v celoti temelji na učnih rezultatih, vendar je na zgodnejši stopnji izvajanja.

Skupna načela EOK glede zagotavljanja kakovosti so v splošnem skladna z evropskimi standardi in smernicami ter EQAVET. Vendar se načela vseh treh orodij le na splošno nanašajo na zagotavljanje kakovosti pri izobraževanju in usposabljanju ter ne dajejo posebnih navodil za zagotavljanje kakovosti pristopa na podlagi učnih rezultatov, kvalifikacij in ogrodij kvalifikacij. Tekoče ocenjevanje EOK in EQAVET ter pregled evropskih standardov in smernic bi bilo treba izkoristiti za to, da se določi, kje so možne nadaljnje sinergije med evropskimi ogrodji kvalifikacij in ureditvami zagotavljanja kakovosti.

EOK je skladen z lizbonsko konvencijo o priznavanju⁶, ki olajšuje priznavanje kvalifikacij v visokošolskem izobraževanju in dostop do visokošolskega izobraževanja v Evropi. Dopolnilno besedilo lizbonske konvencije o priznavanju glede uporabe ogrodij kvalifikacij pri priznavanju tujih kvalifikacij, ki je bilo sprejeto junija 2013, spodbuja tesnejše povezovanje ogrodij kvalifikacij s priznavanjem kvalifikacij za namene nadaljnjega učenja. Vendar prakse

⁵ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/mobility_en.htm.

⁶ ETS, št. 165 – Konvencija o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji iz leta 1997, 11. 4. 1997.

priznavanja na institucionalni ravni redko upoštevajo ogrožja kvalifikacij in večjo preglednost, ki jih zagotavljajo evropska ogrožja.

Usklajenost z direktivo o priznavanju poklicnih kvalifikacij je manjša. Direktiva ima pet ravni in merila na podlagi učnih vložkov, kot je trajanje učnega programa, za priznavanje kvalifikacij na trgu dela, medtem ko ima EOK osem ravni, ki temeljijo na učnih rezultatih. To je povzročilo negotovost pri deležnikih. Zato nova direktiva⁷ predvideva sinergije z EOK. Direktiva ohranja sistem na podlagi učnih vložkov in s petimi ravnmi, vendar omogoča vzpostavitev „enotnih okvirov za usposabljanje“, ki državam omogočajo dogovor o minimalnih ravneh znanja, spretnosti in kompetenc, povezanih z ravnmi EOK. Na podlagi tega bodo države lahko samodejno priznale poklicne kvalifikacije.

Priporočilo predvideva tesno povezanost z Europassom. Priloge Europass bi se morale nanašati na ustrezno raven EOK, vendar se nanjo redko nanašajo zaradi omejene izpolnitve ciljev drugega mejnika EOK.

Obstajajo tesne povezave med razvojem evropske večjezične klasifikacije spretnosti, kompetenc, kvalifikacij in poklicev (ESCO) ter EOK. Kvalifikacije, ki so povezane z EOK, bodo posredno vključene v ESCO. To bo potekalo prek portala EOK, ki bo povezan z nacionalnimi podatkovnimi zbirkami kvalifikacij. Mednarodne kvalifikacije, ki niso vključene v nacionalna ogrožja kvalifikacij, bodo neposredno vključene v ESCO. Treba je uskladiti pristop na podlagi učnih rezultatov, ki se uporablja v EOK in ESCO.

2.5 Upravljanje

EOK upravljajo svetovalna skupina in nacionalne točke za usklajevanje (oddelek 2.1).

V svetovalni skupini so predstavniki:

- 36 držav (28 držav članic, pet držav kandidat, Lihtenštajn, Norveška in Švica);
- evropskih socialnih partnerjev (Evropska konfederacija sindikatov (ETUC), BusinessEurope, Evropsko združenje obrti ter malih in srednjih podjetij (UEAPME), Evropski center podjetij v javnem solastništvu (CEEP));
- evropskih krovnih organizacij, ki podeljujejo kvalifikacije (Evropsko združenje gospodarskih zbornic (Eurochambres), Evropska platforma civilne družbe za vseživljenjsko učenje (EUCIS-LLL), Združenje evropskih univerz (EUA)); in
- drugih deležnikov (javne službe za zaposlovanje, Evropska študentska unija, Evropski center prostovoljcev, Evropski forum mladih).

Svet Evrope sodeluje v svetovalni skupini, da zagotovi skladnost med EOK in ogrožjem kvalifikacij evropskega visokošolskega prostora.

Evropski center za razvoj poklicnega usposabljanja in Evropska fundacija za usposabljanje podpirata svetovalno skupino.

Svetovalna skupina zagotavlja učinkovita navodila za nacionalne postopke umeščanja ter vzpostavlja zaupanje in razumevanje med sodelujočimi državami. Njen mandat je bil

⁷ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52011PC0883:SL:NOT>.

leta 2012 razširjen na spremljanje izvajanja priporočila Sveta o potrjevanju neformalnega in priložnostnega učenja⁸. To naj bi še bolj okrepilo povezave med ogrodji kvalifikacij in ureditvami potrjevanja, ki naj bi jih večina držav šele razvila.

Nacionalne točke za usklajevanje so bile vzpostavljene v 36 državah. Te točke delujejo v različnih institucionalnih okvirih, med drugim na ministrstvih, v nacionalnih agencijah, nacionalnih organih za kvalifikacije, izobraževalno-raziskovalnih ustanovah in izobraževalnih informacijskih središčih. Njihova učinkovitost je v veliki meri odvisna od tega, kako tesno so povezane z nacionalnim upravljanjem postopka za nacionalno ogrodje kvalifikacij/EOK. Nacionalne točke za usklajevanje večino svojih dejavnosti usmerjajo v komunikacijo z deležniki, vendar se težko povezujejo s socialnimi partnerji ter nimajo strokovnega znanja in izkušenj za komuniciranje s širšo javnostjo. Nacionalni organi bi morali oceniti, kako bi lahko nacionalne točke za usklajevanje bolje komunicirale z različnimi deležniki in vzpostavile strategije komuniciranja.

Čeprav so nacionalne točke za usklajevanje zaradi začetnih organizacijskih težav in sprememb časovnih razporedov za umeščanje v preteklih treh letih porabile le približno 75 % proračuna, ki jim je na voljo, so njihove dejavnosti veljale za ključne za izvajanje EOK na nacionalni ravni.

Portal EOK obvešča o EOK in rezultatih nacionalnih postopkov umeščanja. Ta portal omogoča primerjanje nacionalnih ravni kvalifikacij z EOK in iskanje po kvalifikacijah. Funkcija primerjanja prikaže informacije o devetih od dvajsetih držav, ki so opravile umeščanje. Iskanje posameznih kvalifikacij bo možno šele konec leta 2013. Znatno izziv je dejstvo, da nacionalne podatkovne zbirke kvalifikacij še ne obstajajo v vseh državah in da obstoječe podatkovne zbirke ne zajemajo vseh kvalifikacij v nacionalnih ogroddih kvalifikacij. Portal potrebuje sodelovanje kritične večine držav, da se bo lahko popolnoma uresničil njegov potencial.

2.6 Učinek in trajnost

Čeprav ni nobenih statističnih podatkov o učinku EOK na vseživljenjsko učenje in mobilnost ter je izvajanje EOK na začetni stopnji, je prehod na pristop na podlagi učnih rezultatov velik dosežek. Ta dosežek je omogočil prožnejše učne poti ter potrjevanje neformalnega in priložnostnega učenja.

Učinek EOK presega 36 sodelujočih držav. Več držav partnerstva EU je sprejelo zamisli EOK za svoj nacionalni in regionalni razvoj, države iz drugih regij sveta pa si prizadevajo za dialog o EOK.

Glede na raven politične zavezanosti EOK bi bilo skupno referenčno orodje trajnostno brez evropske finančne podpore, vendar deležniki razumejo, da je odločno usklajevanje na ravni EU nujno za skladno in pregledno izvajanje.

3. SKLEPI

Ugotovitve potrjujejo, da je EOK široko sprejet kot referenčna točka za razvijanje ogroddij kvalifikacij, izvajanje pristopa na podlagi učnih rezultatov ter izboljšanje preglednosti in

⁸ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:398:0001:0005:SL:PDF>.

priznavanja spretnosti in kompetenc. Lahko bi imel osrednji položaj znotraj prihodnjega evropskega prostora spretnosti in kvalifikacij. Vendar so zamude pri izvajanju ustvarile občutek nujnosti. EU bi morala učencem in delavcem omogočiti, da zagotovijo večjo vidnost svojih spretnosti ne glede na to, kje so jih pridobili. Kar se da hitro mora zagotoviti popolno delovanje EOK.

Komisija na podlagi rezultatov ocenjevanja predlaga, da se proučijo naslednji ukrepi za izboljšanje pomena, uspešnosti in učinka EOK:

Pospešitev umeščanja v EOK in razvijanja nacionalnih ogrodij kvalifikacij

Vse države bi morale razviti močna nacionalna ogrodja kvalifikacij, ki jih deležniki razumejo in uporabljajo. Graditi bi morale na nacionalnih posvetovanjih, doseči splošno soglasje o tem, kako so nacionalne ravni kvalifikacij povezane z EOK, in si prizadevati za dokončanje svojih prvih poročil o umeščanju do leta 2014.

Krepitev vloge in učinka ogrodij kvalifikacij na podlagi učnih rezultatov na nacionalni in evropski ravni

Vlade bi se morale zavezati k uporabi pristopa na podlagi učnih rezultatov v vseh podsistemih izobraževanja in usposabljanja z izvajanjem celovitih nacionalnih ogrodij kvalifikacij, ki vključujejo kvalifikacije, ki so podeljene tako znotraj kot zunaj tradicionalnih sistemov formalnega izobraževanja in usposabljanja. Nacionalna ogrodja kvalifikacij bi bilo treba vključiti v splošne politike izobraževanja, usposabljanja in zaposlovanja. Na evropski ravni bi bilo treba jasno določiti opisnik za „kompetence“ v prilogah I in II k priporočilu.

Izboljšanje preglednega in skladnega umeščanja v EOK ob upoštevanju spreminjajočega se značaja sistemov kvalifikacij

Umeščanje bi bilo treba razumeti kot neprekinjen postopek in ne bi smelo biti omejeno na predložitev enega poročila o umeščanju. Svetovalna skupina bi morala zagotoviti navodila za merili 3 in 4 ter razviti celovito strategijo za naknadno spremljanje poročil o umeščanju v prihodnosti. To bi moralo vključevati okrepljeno spremljanje tega, kako države upoštevajo pripombe svetovalne skupine glede nacionalnih poročil o umeščanju, in obravnavanje neskladnosti umeščanja med državami. Svetovalna skupina bi morala prav tako podpreti komunikacijo med deležniki o zahtevnih vprašanjih umeščanja.

Krepitev povezave med evropskim zagotavljanjem kakovosti in ogrodji kvalifikacij

Skupna načela EOK glede zagotavljanja kakovosti, EQAVET in ESG bi morala postati bolj skladna in bi morala podpirati pristop na podlagi učnih rezultatov, da se razvijejo skladna načela zagotavljanja kakovosti za vseživljenjsko učenje. Poleg večjega zaupanja v kvalifikacije, ogrodja kvalifikacij in umeščanje v EOK bi to lahko vzpostavilo tudi večje zaupanje in boljšo prehodnost med podsistemi izobraževanja in usposabljanja.

Izboljšanje komunikacije o EOK, da se izboljšata vzpostavljanje stika z učenci, delavci in drugimi deležniki ter njihovo obveščanje o prednostih EOK

Države bi morale po umestitvi svojih kvalifikacij v EOK zagotoviti, da vsa nova potrdila, diplome in priloge Europass vključujejo sklic na ustrezno raven EOK. Države bi morale vzpostaviti nacionalne podatkovne zbirke/registre kvalifikacij in jih povezati s portalom EOK. Portal EOK bi bilo treba povezati z evropskim portalom o možnostih izobraževanja (Ploteus) in ESCO. Komisija bo proučila, kako je mogoče s spletnimi orodji učencem, delavcem in drugim deležnikom ponuditi storitve, povezane s spretnostmi, da se podprejo mobilnost, vseživljenjsko učenje in zaposljivost.

Boljša uporaba EOK v politikah in orodjih za mobilnost in vseživljenjsko učenje

EOK lahko deluje kot središče, na katerega se nanašajo druge evropske politike in orodja, kot so prenašanje kreditnih točk in priznavanje. Ogradnja kvalifikacij in sistemi kreditnih točk, ki temeljijo na učnih rezultatih, olajšajo prožnejše individualne učne poti v različnih ustanovah, sektorjih in državah. Komisija, države članice in deležniki bi morali okrepiti in razložiti povezave med EOK ter evropskimi sistemi prenašanja in zbiranja kreditnih točk. Države bi morale pogosteje uporabiti EOK kot dodatni vir informacij za pristojne organe, ki proučujejo priznavanje kvalifikacij, izdanih v drugih državah članicah v okviru direktive o priznavanju poklicnih kvalifikacij in v državah, vključenih v strateški okvir za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju do leta 2020 (ET 2020), v okviru lizbonske konvencije o priznavanju.

Razjasnitev vloge, ki jo ima EOK v povezavi z mednarodnimi kvalifikacijami ter za države in regije zunaj Evrope

EOK se vse pogosteje uporablja kot referenčna točka za primerjanje kvalifikacij. Obstoječi postopek umeščanja in njegova merila bi morali zagotoviti, da EOK zajema vse vrste kvalifikacij, tudi mednarodne kvalifikacije. Treba bi bilo nadalje proučiti načine, na katere bi EOK lahko podprl primerjanje in priznavanje kvalifikacij, pridobljenih zunaj Evrope.

Razvoj EOK za njegovo boljšo prilagojenost sedanjemu razvoju kvalifikacij spletnega učenja in mednarodnih kvalifikacij

EOK bi moral zajemati mednarodne kvalifikacije in kvalifikacije, ki vključujejo module, ki se opravljajo v različnih državah ali združujejo učenje z neposrednim stikom in spletno učenje. EOK lahko postane resnično vseobsegajoče ogrodje le, če se prilagodi temu novemu razvoju in ohrani zmožnost prilagajanja spremembam pri zagotavljanju izobraževanja in usposabljanja.

V „Ponovnem razmisleku o izobraževanju“ je poudarjena vloga izobraževanja pri gospodarski rasti, konkurenčnosti in zaposlovanju. Eden od predlogov te pobude zadeva proučitev nadaljnjih sinergij med orodji EU za preglednost in priznavanje spretnosti in kvalifikacij. To bi moralo biti usmerjeno v vzpostavitev evropskega prostora spretnosti in kvalifikacij, v katerem bi se lahko vsakdo prosto gibal, njegove kompetence in kvalifikacije pa bi bile hitro priznane za nadaljnje učenje ter bi jih delodajalci ustrezno razumeli.

Komisija bo razpravljala o sklepih tega poročila z ustreznimi deležniki tudi na javni razpravi o evropskem prostoru spretnosti in kvalifikacij pozimi 2013/2014. Komisija bo na podlagi sklepov te razprave in ocene učinka morda proučila možnost, da se predlaga pregled sedanje pravne podlage EOK, in sicer Priporočilo Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 (2008/C 111/01).